

Želízko, Jan František / po vídeňských universitních studiích Jan Vratislav Želízko

*22. února 1874 Volyně č. 127, † 27. června 1938 v Praze, pochován nad rodnou Volyní, Malsička. Rodinný hrob nese mj. nápis: „Jan Vratislav Želízko, geolog a spisovatel, 22. 2. 1874 - 27. 6. 1938“. Jihočeský přírodovědec a archeolog, zabýval se nálezy z okolí rodného města a z Klatovska. Překladatel oborových prací do němčiny a ruštiny. Blízký přítel a spolupracovník Dr. Emila Holuba, uspořádal a r. 1922 vydal část jeho korespondence pod názvem Život a utrpení afrického cestovatele dra E. Holuba v posledních dopisech (1897-1902). Autor prvních biografii jiných vědců a cestovatelů (Antonín Stecker, afrikanista Rudolf Kmunke, J. N. Woldřich aj.)

Rodiče, sňatek: 21. května 1872 kostel Všech svatých, Volyně. Otec: Jan Želízko [*17. 4. 1845] měšťan a mistr obuvnický ve Volyni č. 127, syn Františka Želízka obuvníka ve Volyni č. 103 a jeho manželky Terezie roz. Ratajové ze Zborovic č. 18. Matka: Marie [*23. 9. 1850], dcera tehdy již zemřelého Jana Vančury, měšťana a soukeníka ve Volyni č. 127 a jeho ženy Františky rozené Samkové z Radešova č. 3.

sekretářem Státního geologického ústavu.

Geologii a paleontologii Jan Želízko studoval na universitě ve Vídni a současně byl zaměstnán v tamním C k. říšském geologickém ústavu. Po studiích pracoval ve vídeňském dvorním přírodovědném muzeu a v paleontologickém ústavu na univerzitě, každé léto podnikal studijní cesty na prozkoumání nalezišť českého kambria, siluru a křídý. V roce 1901 se stal definitivním úředníkem vídeňského geologického ústavu, poté jeho tajemníkem. Autor odborných prací, v 90. letech 19. století pořádal v Čechách národopisné přednášky a uveřejňoval podobně zaměřené články. Řadu populárněvědeckých cestopisných a místopisných črt i článků psal do beletristického a literárního týdeníku ZVON, také do ŽIVY - časopisu přírodnického (mj. Rakouská antarktická výprava, Živa XXIV, 1914, č. 1), zeměpisného měsíčníku Širým světem, Národních listů a Národní politiky. Spolupracoval se zahraničními společnostmi. R. 1907 jej Archeologický sbor Musea království českého jmenoval svým dopisujícím členem. Po r. 1918 odešel natrvalo do Prahy, kde byl jmenován

Prameny, literatura

SOA T, SM [on line] Fara Volyně, kniha 24, N 1863-1874, s. 184, snímek 184.

Sňatek rodičů tamtéž, kniha 28, O 1857-1884, s. 90, sn. 93. Digitální archiv SOA v Třeboni.

Želízko Jan Vratislav, Aus dem Golddistrikt von Bergreichenstein. Separat-Abdruck aus den Verhandlungen der k. k. geolog. Reichsanstalt, 1917, Nr. 12, Wien 1918, S. 213-217.

Red.: Jan Vratislav Želízko dovršil 22. února 1934 šedesát let života zasvěceného vědecké a literární práci. Portrétní foto z atelieru Langhans. JAS, rodinný obrázkový týdeník. Roč. VIII, 1934, č. 16, s. 5. Praha 13. 4. 1934.

Želízko, Jan Vratislav: Bibliografie vlastních publikací od r. 1897 až do r. 1933. Vlastním nákladem, Praha 1934.

Osobní fond v Archivu Národního muzea: Číslo fondu: 379 - Název ŽELÍZKO Jan Vratislav - Datace: 1874-1949.

Původce: Želízko Jan Vratislav (22. 2. 1874 - 27. 6. 1938). Fond obsahuje Želízkovu korespondenci s předními zemskými geology a přírodovědci (např. J. Slavíkem, J. Pernérem, J. E. Purkyněm, B. Němcem aj.) z let 1900-1936. Z vlastních písemností a prací jsou zde uloženy jeho zápisníčky, zápisy univerzitních přednášek, rukopis „Příspěvky ke geologii jižních Čech - okolí Volyně“. Ve dvou svazcích jsou nalepeny výstřižky s texty Želízkových publikovaných článků a statí, přiloženy jsou i plakáty a letáky ohlašující jeho přednášky. Mezi dokumentaci patří i několik fotografií, negativů a štočků.

Kočárek, Eduard - Trdlička, Zdeněk: Jan Vratislav Želízko - geolog a spisovatel.

Vydal Městský národní výbor Volyně, školská a kulturní komise. 22 s., ilustrace v textu. Volyně 1970.

Chábera, Stanislav: Mineralogicko-geologická bibliografie Jihočeského kraje 1783-1985. Přírodní vědy. Vydalo Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích: 1987, II. díl 1989. Soupis prací J. V. Želízka na s. 110-112, II. díl s. 64.

Michálek, Jan: Jan Vratislav Želízko. Významné osobnosti jihočeské kulturní historie. Jihočeská pravda, 29. 1. 1988, s. 7.

Fröhlich, Jiří: Archeologické toulky po jižních Čechách. Sto archeologických příběhů.

Edice Jihočeská vlastivěda, řada B. Jihočeské nakladatelství Růže, 1990, s. 107-108.

Pavlíček, Václav: 160 let od narození Jana Vratislava Želízka. Připojena Bibliografie vybraných prací J. V. Želízka. Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Přírodní vědy. Roč. 47, 2007, s. 207-208. ISSN 0139-8172.

Želízko, Jan Vratislav: Z výzkumných cest Dra Antonína Steckra, českého badatele v Habeši. [Širým světem, 1937].

Retro: Rodopisná revue roč. 15, 2013, č. 3, s. 1-3. Rodopisna-revue-online [3_stecker.pdf]